

A.C. Rijken en Zonen

Digitale nieuwsbrief juli 2006

Bij onze tweede digitale nieuwsbrief.....

In deze tweede digitale nieuwsbrief vindt u o.a. een beschrijving van onze pas geopende website, een kort verslag van de restauratie van het schilderij van het Van Os-orgel in de St. Jacobskerk te Vlissingen een verslag van de voortgang van de restauratie van het epitaaf van Johannes Lambrechtsen Coolen in dezelfde kerk. Dit keer heel veel foto's , weinig tekst.

www.acrijken.nl

Sinds eind juni heeft ons bedrijf een eigen website. U vindt daarop de geschiedenis van ons bedrijf, een beschrijving van alle activiteiten en ongeveer 120 foto's van de diverse projecten die we in de loop der jaren hebben uitgevoerd. Er zijn zelfs foto's uit het eerste begin van de onderneming (1971 en 1972). Er zullen de komende tijd nog meer foto's en tekst op de website worden geplaatst. Voor wie geïnteresseerd is: blijf kijken !

De website is gemaakt door Peter Wessel van Nobel & Wessel uit Koudekerke, zeer tot onze tevredenheid.

Schilderij Van Os –orgel, St Jacobskerk, Vlissingen

In de Vlissingse St-Jacobskerk (zie www.sintjacobskerk.nl) is al sinds lange tijd een schilderij aanwezig wat het in 1769 gemaakte orgel van Albertus van Os toont, wat tot 1911 in deze kerk heeft gestaan. In dat jaar werd de kerk door brand verwoest.

Af en toe restaureren wij ook schilderijen. Bij dit, niet gesigioneerde werk op eiken paneel was een grote scheur van onder tot boven in het paneel ontstaan. Bovendien was het in een witte lijst gevat die totaal niet bij het werk en de kerk paste.

Het paneel werd gelijmd. Het lijmen van een dergelijk paneel is een zeer precies werk, omdat de beide helften absoluut niet ten opzichte van elkaar mogen verspringen.

De voorstelling is met uitzondering van de houtimitatie schildering op de orgelkas met brandspiritus schoongemaakt.

Een dergelijke glacerend opgebrachte schildering is uiterst moeilijk te reinigen, omdat de verf dezelfde bestanddelen bevat als de vernis waarmee het gehele paneel is afgewerkt. Verwijdert men de vernis, dan worden de glacerend geschilderde delen vaak mee verwijderd.

Het paneel is hier en daar geretoucheerd. Als slotvernis werd een mengsel van 1 deel glanzend en 1 deel schilderijvernis mat op basis van cyclohexanonhars gebruikt.

Opvallend is dat bij dit paneel op veel plaatsen ingedrukte puntjes zijn te zien, die precies de hoeken en lijnen van de verschillend onderdelen markeren. Dit is slechts te verklaren, als er eerst een tekening van het orgel is geweest, die is overgebracht op het paneel, waarna het is geschilderd. Het is dan ook waarschijnlijk dat dit schilderij een “artist-impression” van het nog te bouwen orgel is geweest.

Wij maakten bovendien een geheel nieuwe lijst in kerkstijl. Het is een zwart gebeitste en gepolitoerde lijst van esdoornhout met een poliment-verguld binnenlijstje.

De bedoeling is hiermee ebbenhout te imiteren. Echt ebbenhout is meestal nooit helemaal door en door zwart, maar vertoont hier en daar lichtere vlekken.

In de 19^e eeuw heeft men ook dergelijke lijsten nagemaakt, maar dit waren altijd gipslijsten, hoogglanzend, door en door zwart gepolitoerd. Een volkomen dood materiaal.

Doordat esdoornhout een dichte nerf heeft, maar tegelijkertijd een heel lichte kleur, is het hiermee mogelijk het echte ebbenhout heel dicht te benaderen.

Boven: het schilderij zoals het nu in de St-Jacobskerk is te zien

Onder: de ingedrukte puntjes in de voorstelling

Epitaaf Johannes Lambrechtsen-Coolen, Sint Jacobskerk Vlissingen

De reconstructie van het epitaaf van Johannes Lambrechtsen-Coolen vordert gestaag. Zoals wij in onze vorige nieuwsbrief reeds meldden bleek dat het eens zo rijkversierde epitaaf (afm. 220x330 cm.) als gevolg van brand en een minstens viervoudige overstroming met zeewater in een dermate slechte staat was geraakt, dat de witte albasten onderdelen niet meer gerestaureerd konden worden. Er restte slechts het nieuw maken.

In overleg met deskundigen van de Rijksdienst voor de monumentenzorg is ervoor gekozen de nog resterende stukken met gips bij te modelleren, hiervan een mal te maken en afgietsels van de originele stukken te maken in marmermortel. Dit is een soort witte beton waarbij de toeslagstoffen niet uit grind en zand bestaan maar uit gemalen marmergruis in diverse groftes.

Aanvankelijk was het dan de bedoeling dat de voor albast kenmerkende rode aders erop zou worden geschilderd.

Wij vonden dit een bezwaarlijke methode, omdat het monument dan regelmatig onderhoud nodig zou hebben , en er mettertijd een heel ander monument zou kunnen ontstaan. Iedere schilder heeft een eigen wijze van marmer schilderen.

Wij ontwikkelden een methode waarbij de rode aders in de steen konden worden mee gegoten.

Na wat experimenteren kon er een zeer natuurgetrouw effect worden bereikt, wat het oorspronkelijke karakter van monument en het materiaal dicht benadert. Enkele onderdelen, waarvan waarschijnlijk is dat ze van een vrijwel witte albast zijn gemaakt, zullen zonder tekening, dus in een geheel witte mortel worden afgegoten. Dit zijn: de kapitelen en de basementen van de zuilen, de zandloper bovenaan en de cartouche met het devies “tis al“ (wereld of ijdelheid) .

een van de originele onderdelen met zware oppervlakteschade

hetzelfde onderdeel waarvan de onderste lijst is bijgewerkt met gips

het nieuwe onderdeel met de nieuwe cartouche er op geplaatst

Op dit moment zijn er al achttien onderdelen klaar. Er moeten nog negen onderdelen afgegoten worden. Enkele verdwenen onderdelen moeten geheel nieuw worden gemaakt, zoals bijvoorbeeld het wapenschild bovenaan, wat in de jaren '70 spoorloos verdween.

Dit wapenschild zal worden uitgesneden in pas verharde gips, waarna er een afgietsel in dezelfde marmermortel zal worden gemaakt. Dit geeft een veel scherper en steenachtiger effect als een geboetseerd wapenschild als het wordt afgegoten. Een voorbeeld hiervan vindt u hier onder.

dit was nog over van de cartouche

(Een cartouche is een ornament waarvan de vorm is afgeleid van een kunstig opgerold stuk papier. Het is in de 16^e en 17^e eeuw veel toegepast, bijvoorbeeld als ornament boven poorten. Een cartouche bevat bijna altijd een boodschap, bijvoorbeeld een wapenschild, jaartal, en zoals bij het epitaaf van Lambrechtsen -Coolen, een soort rebus)

links : grofweg bijmodellieren met gips, rechts : daarna in de vorm snijden met de houtbeitel

en dit is de nieuwe cartouche nadat hij was afgegoten

De zwarte tekstplaten zijn inmiddels ook gelijmd en opnieuw gepolijst. De grote tekstplaat had door de brand zoveel oppervlakteschade geleden, dat de tekst voor een groot deel opnieuw moest worden in gekapt. De letters zullen binnenkort worden ingeschilderd door de heer A. van Elsacker uit Vlissingen, die ook de letters van de inmiddels herstelde kleine tekstplaat inschilderde.

boven: de grote tekstplaat, gelijmd maar nog met oppervlakteschade, onder: met opnieuw ingehakte letters

Waarschijnlijk kan het epitaaf tegen het eind van dit jaar teruggeplaatst worden in de kerkwand.

Het gipsmodel voor een nieuw boogstuk, wat verdwenen was

Een proefopstelling. Alles past precies. Het boogstuk moet nog doorgezaagd worden

zo zal het uiteindelijk worden...

Op onze website zal binnenkort nog veel meer te zien en te lezen zijn over de reconstructie van dit epitaaf. Zie www.acrijken.nl

Meubelmakerij , restauratie- en aannemingsbedrijf

A.C. RIJKEN EN ZONEN VOF

Middelburgsestraat 60B-C
4371ET Koudekerke
tel/fax 0118 552400
e-mail acrijken@zeelandnet.nl
h.r. kvk. Middelburg 22018039
www.acrijken.nl

onze activiteiten omvatten:

RESTAURATIE EN HANDMATIGE REPRODUKTIE VAN ALLE BEELDHOUWWERK IN
HOUT, STEEN, GIPS EN TERRACOTTA,
HOUTDRAAIWERK TOT 290 CM. LENGTE TUSSEN DE CENTERS (GROTER LENGTE OP
AANVRAAG)
CONSERVERING, ONTZILTING EN RESTAURATIE VAN HISTORISCHE
GRAFMONUMENTEN,
VERVAARDIGING VAN WAPENSCHILDEN, RESTAURATIE ORNAMENTLIJSTEN,
POLIMENTVERGULDING EN – VERZILVERING,
MEUBELRESTAURATIE, RECONSTRUCTIE VAN HISTORISCHE BETIMMERINGEN,
REPARATIE ANTIEK BESLAG EN ANTIEKE SLOTEN,
ONTZILTING VAN ARCHEOLOGISCHE EN GEOLOGISCHE VOORWERPEN EN
NATUURSTEEN,
BOUWKUNDIG ADVIES OP RESTAURATIEGEBIED.

A. C. Rijken en Zonen werd opgericht als eenmanszaak in 1971.

Aanvankelijk lag het accent op meubelrestauratie en het vervaardigen van
houtdraaiwerk.

Mettertijd kwamen er steeds meer werkzaamheden aan monumentenpanden, waarbij
vooral het accent op de restauratie van sculptuur kwam te liggen.

Tot eind 1999 was het bedrijf in Middelburg gevestigd, maar met ingang van januari
2000 te Koudekerke, op de huidige locatie.

In oktober 2001 kon dit zeer ruime bedrijfspand worden aangekocht.

Op deze, zeer gunstig gelegen locatie heeft het bedrijf alle denkbare
groeimogelijkheden en kunnen ook zeer grote restauratieprojecten uitgevoerd worden.

Sinds augustus 2002 werken drie zoons Rijken mee in het bedrijf en zijn er in totaal
vijf personen werkzaam. Behalve een schat aan jarenlange ervaring op het gebied van
meubel- en sculptuurrestauratie heeft het bedrijf volledige aannemersbevoegdheid.